

Dahl, Johan Christian Clausen (I.C. Dahl)

f. i Bergen 1788 † 1857

I. C. Dahl regnes av de fleste som norsk malerkunsts far.

Dahl kom fra meget beskjedne kår. Faren var sjømann, fisker og fløttmann Claus Trulsen, men Johan Christian tok navnet Dahl fra slektsgården Opdal i Eivindvik i Ytre Sogn.

Foreldrene og klokkeren Kierumsgaard mente han burde bli prest, men han viste tidlig anlegg for tegning og fikk litt undervisning allerede i 11 års-alderen. Senere kom han i malerlære, og malte først prospekter slik som alle før ham hadde gjort, ikke minst J.F.L. Dreier, en av Dahls første læremestre.

Det var den kjente kunstinteresserte bergenser Lyder Sagen, som var lærer på Latinskolen, som skaffet Dahl penger til å kunne utdanne seg som kunstner.

Bergen var fortsatt på denne tid den største byen i Norge, men hadde verken museum eller kunstgalleri.

Dahl var 23 år gammel da han reiste fra Bergen i 1811. I årene 1820–21 var Dahl ifølge med den danske kronprins i Italia, Firenze, Roma, Napoli, Capri etc. og malte en rekke bilder derfra. Han slo seg ned i Dresden i Tyskland, hvor han bodde hele sitt liv.

Først etter 15 år kom han tilbake til Norge og Bergen. Da var han blitt meget kjent som kunstner og solgte bilder til kjente malerisamlinger i utlandet og til fyrstehus etc. Han må ha vært en meget arbeidsom mann, for i tillegg til sin store og arbeidskrevende malergjerning, var han meget opp-tatt av sin fødeby og for bevaring av kulturminner, både i Bergen og i landet for øvrig. Vi kan takke ham for bevaring av mange av landets stavkirker og for bevaring av Håkonshallen.

Også Domkirken i Trondheim engasjerte han seg for, men han møtte ofte motbør uten at det stoppet ham. I forbindelse med 200-års-jubileet for Dahls fødsel skrev Knut Berg, tidligere direktør for Nasjonalgalleriet, følgende: "Ikke bare er Dahl en av de største kunstneriske begavelser vårt land har fostret, men han er samtidig uten tvil den enkeltkunstner som har hatt størst betydning for utviklingen av vår nasjonale kunstneriske identitet".

Dahl var bare 5 ganger tilbake til Norge under sine utenlandsopphold, i 1826, 1834, 1839, 1844 og 1850. Hver gang var han borte i 5–6 måneder og tok utallige skisser til fremtidige atelierarbeider, slik som man den gang arbeidet.

Hver gang reiste han over fjellet fra Kristiania til Bergen forskjellige ruter, eller med båt en vei og med karjol eller til hest tilbake igjen, før retur til hovedstaden. På sine reiser treffer han flere kunstnere, som Gerhard Munthe og Thomas Fearnley. I 1844 reiser han sammen med sin sønn Siegwald og sin elev Peder Balke innom familien Munthe i Ytre Kroken i Sogn.

Han malte bilder fra Isdalen og Svartediket, fra Lysehorn og utover mot Drange (1836). Fra Bergens Våg (1833 og 1834), Møllendal, Natland (1840) og Landås med utsikt utover byen i det fjerne slik som dette bildet viser. Dahl malte mange bilder fra sin fødeby, fra fjorden innover mot havnen, et motiv som ofte ble kopiert av andre, som for eksempel Theodor Søvig i 1880. For øvrig vier han den ville natur på Vestlandet stor oppmerksomhet, og ikke minst den forrevne kyst med dramatiske skipsforlis.

Bildet fra Landås er usignert, men bekreftet som av I. C. Dahl av konservator ved Nasjonalgalleriet og medtatt på jubileumsutstillingen i 1988. Det har for øvrig mange likhetspunkter med bilde nr 162 i katalogen for utstillingen.

Representert i Nasjonalgalleriet (NG), Bergen Billedgalleri/Bergen Kunstmuseum (BB/BKM), Rasmus Meyers samlinger (RMS), og for øvrig i en rekke museer og slott i inn- og utland.